

a zejména nelze na tento případ obdobně použiti článku 393 obch. zák., jenž upravuje právní poměr docela jiný, totiž právní poměr mezi odesílatelem a povozníkem, kotvící ve smlouvě dopravní, dle něhož ostatně, jak správně připomíná odvolací soud, odesílatel povozníkovi po případě jen ručí za pokuty a újmy, které ho pro nedostatek nebo nesprávnost průvodních listin postihly a který nijak nestanoví, že by povozník mohl na odesílateli vydání těchto listin vynutiti, anebo proto, že mu odevzdány nebyly, odepřítí nějaké vlastní plnění, k němuž se vůči odesílateli zavázal. Dle toho učinil prvý soud placení zažalovaného penize neprávem závislým na tom, že žalobce žalovanému odevzdá žádanou celní kvitanci, pokud se týče ověřený její opis, a jest správným napadený rozsudek, jenž vyhověv v tomto směru odvolání žalobcovu, onen dodatek do rozsudkového výroku nepojal.

Čís. 3405.

Bylo-li narovnáni smluveno pod podmínkou, že žalobce ustoupí od žaloby, stačí i změna žaloby v tom smyslu, že se na místo plnění z původního důvodu žalobního žaluje na plnění ze závazku, převzatého smírem.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1924, Rv I 1172/23.)

Původní žalobou domáhali se žalobci na žalovaných vrácení předem vyplacené kupní ceny 750.000 Kč za důl, z jehož kupu bylo po té sešlo, a vymohli si k zajištění žalobního nároku prozatimná opatření. Za sporu uzavřely strany smír, jímž se žalovaní zavázali zaplatiti žalobcům 750.000 Kč pod podmínkou, že žalobci vezmou žalobu zpět a že budou prozatimní opatření zrušena. Žalobu na zaplacení 750.000 Kč z důvodu závazku ze smíru o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolání přes výslovné ustanovení narovnáci listiny ze dne 21. ledna 1921 dovozuje, že nebyl vznik závazku žalované strany ku zaplacení 750.000 Kč podmíněn dřívějším zpětvzetím žaloby a že úplně postačovalo, změnit pouze právní důvod původní žaloby z kondikce na narovnáni. Naproti tomu procesní soud prvé stolice na základě skutkového děje, v dotyčném ohledu dostatečně zjištěného, jmenovitě té skutečnosti, že bylo úmyslem stran ve sporu, který v rodině strany žalované a příbuzných této rodiny působil veliké vzrušení, spor ten za každou cenu ze světa sprovoditi, jakož i na základě znění narovnáci listiny dospěl k úsudku, že vznik závazku strany žalované byl podmíněn dřívějším zpětvzetím žaloby ze dne 13. října 1920 a zrušením prozatimních opatření. S tímto názorem souhlasí též odvolací soud, nesdílaje názoru odvolání, že změna právního důvodu jest totéž, jako zpětvzetí žaloby, proto, že při pouhé změně právního důvodu nejpodstatnější část žaloby, totiž věcný konečný návrh — žalobní žádost — v platnosti zůstává a jmenovitě též prozatimní opatření nadále trvají. Původní žalobní žádost bráti v úvahu neměl prvý soud příčiny, ježto žalobci své původní žalobní žádání změnili a vznesli žalobní návrh

výhradně o smír opřený, na odsouzení ku splnění platebních povinností smírem převzatých.

N e j v y š š í s o u d uznal dle žaloby.

D ů v o d y:

Souhlasiti je s odvolacím soudem v tom, že písemnou smlouvou ze dne 21. ledna 1921 došlo mezi stranami k narovnání podle §u 1380 obč. zák., záležejícímu v tom, že žalovaná strana uznala zažalovanou spornou pohledávku za svůj dluh, žalující strana pak upustila částečně od úrokové pohledávky a povolila aspoň co do části platební lhůtu, vzdavši se též nároku na náhradu útrat sporu vzniklých před narovnáním. Tímto nově vzniklým smluvním nárokem z narovnání zanikl nárok, uplatněný původní žalobou z jiného právního důvodu. Splnění, nikoli vznik závazku žalované strany k zaplacení částek, vytčených v listině, učiněn byl závislým na tom, že žalující strana ustoupí od této původní žaloby a upustí od prozatimného opatření, jež vydobyla si k zajištění své pohledávky. Odvolací soud vychází z názoru, že žalující strana nedostála svému závazku, a zamítl proto žalobu. Tento předpoklad odůvodnil by jen zamítnutí žaloby pro tentokráte, ježto nebylo by příčiny odnítí žalující straně možnost, domáhati se nároku, kdyby později dostála své povinnosti. O tom však není třeba dále uvažovati, ježto názor odvolacího soudu není správným. Soud ten přejímá přesvědčení procesního soudu, že šlo o vzájemná plnění z ruky do ruky. Tomuto požadavku co do prozatimného opatření byla přizpůsobena žalobní prosba, dle níž je žalovaná strana povinna plniti proti vzájemnému zrušení zmíněného opatření, a nemůže proto žalující strana ani na základě rozsudku vymáhati plnění jinak, než když sama bude plniti z ruky do ruky (§ 25 odstavec druhý ex. ř.). Od původní žaloby ustoupila žalující strana změnou právního i skutkového důvodu, a změnou žalobní prosby ve smyslu narovnání ze dne 21. ledna 1921. Prohlášením, že opírá žalobu na zaplacení částky, k níž uvolila se žalovaná strana, o narovnání, a přizpůsobivši žalobní prosbu tomuto narovnání omezením úrokového žalobního žádání a připojením podmínky vzájemného zrušení prozatimného opatření, vznesla žalující strana novou žalobu i na žalovaného Josua H-a, proti němuž vedla dosud spor na základě původní žaloby, a uplatnila proti němu nárok od původního zcela odlišný. K odstupu od původní žaloby nebylo třeba, by žalující strana podala i na Josua H-a znova žalobu zvláštním žalobním spisem, nýbrž stačila k tomu změna žalobního důvodu i žalobní prosby, jakož i podání zvláštní žaloby na druhé dva žalované, čímž ve skutečnosti byl proti všem žalovaným zahájen nový spor, v němž o původní žalobě se více nejednalo, takže bylo tím od ní upuštěno. Tím bylo vyhověno úmyslu stran, projevenému narovnáním, neboť stranám nešlo o podání, jímž by žalující strana prohlásila formálně odstup od žaloby, nýbrž dle zjištění odvolacího soudu o to, by zprovozen byl ze světa spor, působící veliké vzrušení rodinám žalovaného a jeho příbuzných. Toho bylo docíleno změnou žaloby, ježto nemohlo býti dále jednáno o skutečnostech, projednávaných dosud na

základě původní žaloby. Odvolací soud dospěl k jinému náhledu jen důvody, vzájemně si odporujícími, ježto jednou dovozuje, že žalobní prosba zůstala v platnosti, po druhé však připouští, že žalující strana ji přes to změnila. Co do tvrzené předčasnosti žaloby, je v první řadě poukázati na to, že žalovaná strana neměla vůbec úmyslu, vyhověti závazku, převzatému narovnáním, což vyplývá z toho, že proti novému žalobnímu nároku vznesla mimo jeho předčasnost ještě i jiné námitky popírající přímo tento nárok. Námitky ty byly již procesním soudem právem vyvráceny a dovolací soud nepokládá za nutno k nim se znova vrátiti a dovoditi jich bezdůvodnost. Avšak bez ohledu na tuto skutečnost pozbyla námitka předčasnosti své oprávněnosti, jakmile žalobní prosba byla přizpůsobena narovnání ze dne 21. ledna 1921 vytčením vzájemného závazku (zrušení prozatimného opatření), a omezením co do úroků. Žalovaná strana měla možnost odvrátiti od sebe následky prohraného sporu, t. j. uznati ihned žalobní nárok, jakmile byl upraven shodně se smlouvou, a požadovati náhradu útrat podle Šu 45 c. ř. s. Jen tím způsobem mohla pro sebe těžiti z počáteční předčasnosti žaloby. Žalovaná strana však pustila se dalšími námitkami ve spor, v němž bylo zjištěno, že žalobní nárok je po právu.

Čís. 3406.

V řízení o žalobě, domáhající se dodržení smlouvy nájemní, neplatí kratší lhůty Šu 575, odstavec první c. ř. s., třebaž bylo současně žalováno i na odevzdání předmětu nájmu.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1924, R II 6/24.)

Rozsudek procesního soudu první stolice, jímž bylo vyhověno žalobě na dodržení nájemní smlouvy a odevzdání bytu, byl doručen žalovanému dne 5. listopadu 1923. Odvolání žalovaného, dané na poštu dne 19. listopadu 1923, odvolací soud odmítl jako opožděné, maje za to, že vzhledem k předpisu Šu 575, odstavec první, c. ř. s. mělo býti podáno ve lhůtě osmidenní.

N e j v y š š í s o u d změnil napadené usnesení v ten rozum, že se odvolání na soud přijímá.

D ů v o d y:

Dle Šu 575 odstavec první c. ř. s. činí lhůta k podání odvolání 8 dní jen v řízení, upraveném v třetím oddílu šesté části civilního soudního řádu, t. j. v řízení o námitkách proti výpovědi, o žalobách na vyklizení a odevzdání pronajatého předmětu, pokud se týče v případech, kde je žalováno, by nájemní smlouva byla prohlášena za z r u š e n o u nebo z a n i k l o u, neboť i toto řízení jest »v tomto oddílu« upraveno. Na jiné spory nájemné nebo pachtovné a zejména na rozepře, kde jde o dodržení takové smlouvy, tedy o to, zda smlouva byla platně a závazně dojednána a zda tedy vůbec k místu přišla, se ustanovení Šu 575 odsta-